

Speel met ons en doe dat
honderduit, vertel ons stilletjes
je kinderdromen, hoeveel houvast
je nodig hebt, proef **uitdagend**
je kleutertijd, adem gulzig
je proces in, vat onbevangen
je zoektocht aan, zonder bang te
zijn, in **evenwicht** met jezelf
en anderen, kansen scheppend door
samenwerken, geborgen voelend
in **intimiteit**, borrelende passiebubbels
ontplooïend, samen **verbonden**
wakend over je kunnen en zijn,
leef je volledig uit, ontdek je
innerlijke kracht, teder aangespoord
in je talentenjacht en beleef
het beste van jezelf in het
hier en nu, de begeleidende
levensbasis van Pulhof,
voor een persoonlijke groei
op maat van je eigen ik...

Evenwicht

Als school willen we kinderen bewust leren omgaan met de **hoofd-hart-lichaam-verbinding**. We stimuleren het proces van totale betrokkenheid bij het leven, waarbij spontaan creativiteit en genot ontstaan. Het gaat erom van moment op moment de juiste balans te vinden en die balans is zeer dynamisch. Het authentieke kind leeft in een magische wereld omdat zijn hart open is. Als opvoeders kunnen ze rekenen op ons voor de fysieke, intellectuele én emotionele ontwikkeling. Onze doordacht uitgekozen methodes ondersteunen dit idee.

Welbevinden is een graadmeter van goed in je vel zitten: zich thuis voelen, spontaan zijn, ontspannen en aanspreekbaar, vitaliteit uitstralen, zelfvertrouwen tonen, in voeling zijn met jezelf. Wij volgen de toestand van welbevinden nauwgezet op omdat we geloven dat iemand in staat is zijn persoonlijke potentieel te ontplooiën, goed weet om te springen met de gewone zorgen en problemen van het

leven, productief en succesvol is in wat hij/zij onderneemt, bijdraagt tot de groep als dit hoog scoort. De leerkrachten tonen

een positief zelfbeeld en leven onze waarden voor. Wij engageren ons om aan de nodige basisbehoeften te voldoen: fysische behoeften, warmte en affectie, respect, zekerheid en duidelijkheid, erkenning en bevestiging, aandacht, zich competent voelen, behoefte aan zingeving zoals het gevoel hebben erbij te horen, en aan begrip voor moeilijke ervaringen. Innerlijke rust ervaren en toch vol zijn van energie en vitaliteit, dat is ons streven.

We activeren **zelfsturing**: het vermogen van een kind om zichzelf te beredderen, zich een doel te kunnen stellen en tot actie te kunnen overgaan, goed gebruik weet te maken van de beschikbare mogelijkheden en zich kan aanpassen aan veranderende omstandigheden. Op die manier bepaalt zij/hij mee de koers van de groep. We zetten dan ook in op een sensitieve leerkrachtenstijl: oog hebben voor de behoeften en verwachtingen van de kinderen en wat hen emotioneel bezig houdt.

Evenwicht ervaren en beheersen vraagt om oefening. Kinderen hebben herhaling nodig en positieve emoties. Enkel door héél vaak te investeren in iets, kun je er goed in worden. We zetten breed in op het hele kind, in alle ontwikkelingsdomeinen. ¹

¹ Competenties en vaardigheden: Grove motoriek, fijne motoriek, beeldende expressie, uitdrukingsvermogen/taalvaardigheid, begrijpen van de fysische wereld (m.i.v. technologie), begrijpen van de sociale wereld (m.i.v. sociale competentie), wiskundig en logisch denken, zelfsturing en ondernemingszin = intuïtieve intelligentie.

Op maat

Wij bieden ontwikkeling op maat aan: het vermogen onvoorwaardelijk te laten “zijn”. We kijken naar wat wél goed gaat en vragen ons af wie het kind “is”. Het groeiproces van elk individueel kind staat voorop. De leerkracht is de coach van dat **procesgericht** werken. Zij/hij reikt het begin aan en het vindingrijke innerlijke van het kind gaat zelf op zoek dankzij betrokkenheid en de innerlijke wil uitdagingen te willen blijven aangaan. M.a.w. we werken met de inventiviteit van de kleuter die volgens zijn eigen willen en kunnen de beginsituatie zal omzetten in persoonlijke creativiteit. Het kind ontdekt op zijn eigen ritme. Het kind is precies waar zij/hij nu is als ontwikkelingsproces. Zij/hij is perfect in zijn imperfectie. Het kind mag een proces zijn in plaats van een eindresultaat dat er al zou moeten zijn.

Om te kunnen uitgroeien tot wie of wat je zou kunnen zijn, is het nodig om actief op zoek te gaan naar **bijzondere kwaliteiten**. We leren het kind bewust te kiezen voor datgene wat bij haar/hem past,

wat haar/hem vreugde brengt en energie geeft. Grote gedrevenheid is nodig en als iets in de omgeving raakt aan het talent dan zie je het in volle kracht openbarsten. Ontdekken van aanleg verandert de persoon door de intense concentratie die dan ontstaat. Met het volle verstand en gevoel deelnemen noemen we passie. Kinderen met passie zijn gulzige studenten: hun hersenen staan altijd in de startblokken om bij te leren, vaak zonder dat ze het zelf merken. We willen hen leren leven in vertrouwen, niet in angst. Het kind ontwikkelt de moed om op regelmatige basis een sprong in het onbekende te wagen. Het kleuterleven is een experiment. We moedigen aan de opgeefreflex te overwinnen. Onze leerkrachten motiveren om de comfortzone te verlaten, om net wat meer te doen dan wat moet. Onze basisgedachte van competentiegericht leren is dat er een relatie tot stand wordt gebracht tussen deze drie elementen van leren: kennis, vaardigheden en praktijk. Leerprocessen veranderen letterlijk de hersenen. Als het kind zich lekker voelt, is zijn/haar aandacht vrij om bezielende dingen op te nemen. De kleuter is dan buitengewoon productief en creatief.

Falen is wezenlijk voor slagen. Niemand kan slagen zonder te falen. Niet falen is veel erger, want dat betekent dat het kind angstvallig vasthoudt aan het bekende, het voorbijgestreefde. Hoe minder het kind kan terugvallen op ervaring, hoe vaker het zal falen. Aan de basis van faalangst ligt een zwak zelfbeeld. Wij oefenen in “voorwaarts falen”. De durf te mislukken is een luxe van de sterken. Mislukkingen zijn, op lange termijn gezien, leerprocessen. Falen is een kans om opnieuw te beginnen met meer intelligentie. In de kracht staan betekent dat het kind niet bang is zichzelf te tonen zoals zij/hij is, het kind weet wat het waard is, anderen bepalen niet hoe het zich voelt. De persoonlijke, innerlijke zekerheid willen we blijvend sterker maken.

Uitdagend

Er moet avontuur in leren zitten! De enthousiaste kleuter is op ontdekkingsreis. Wij kiezen voor een betrouwbaar, warm, daadkrachtig en uitdagend schoolbeleid in een dynamische sfeer. De leerkracht en het kind hechten allebei belang aan goed, persoonlijk contact, krijgen van erkenning, ondersteuning op maat, initiatiefruimte, invloed en betekenisgeving, doelmatigheid en perspectief. We bouwen weloverwogen een actieve, krachtige en **ondernemende leeromgeving** uit: een rijke klas- en schoolomgeving met ruimte voor initiatie (zoals ons technieklokaal), een veilig en positief klimaat, een sensitieve leerkracht en een rotsvast vertrouwen in de groeikracht van elke mens.

Angst is een slechte raadgever, maar spanning is noodzakelijk: spanning tussen wat het kind wil en wat het kan hoort daarbij. Het kind stoot op de eigen beperking, maar juist door deze begrenzing blijft het bruisen. Een kleine doorbraak maakt een mens gelukkig. Wij gaan als school bewust op zoek naar

belangstellingsgebieden van kinderen. Elk kennisgebied trekt immers andere kennisgebieden aan.

In elk gebied komen meerdere zijden aan de orde: we zetten in op een veelzijdige ontwikkeling. Wanneer eenmaal de interesse is gewekt, wordt leren een eigenbelang. Het gaat om inspannen en vasthouden. Het is onze taak als school een kind aan een stevige interesse te helpen. Een kind ongeïnteresseerd de samenleving insturen maakt immers “verveelde” volwassenen.

Betrokkenheid is een voorwaarde voor creativiteit: absolute concentratie en tijdvergeten bezig zijn, hoge motivatie tonen, geïnteresseerd, geboeid en gefascineerd zijn, intense mentale activiteit aan de dag leggen, genieten van explorerend bezig zijn, zich aan de grens van hun mogelijkheden bewegen: dan weten we dat ze zich in de diepte ontwikkelen. Wat het kind op dat moment doet, doet het met zijn hele wezen, met hart en ziel. Doelen moeten uitdagen, prikkelen en stimuleren, en vooral ook haalbaar zijn. Het gaat niet zozeer om de opdracht zelf, maar om de manier waarop het kind werkt, welke zin het eraan geeft en wat het haalt uit de uitdagingen die het te bieden heeft. Onze leerkrachten willen in dit aanbod inspirerend zijn. Het effect vinden we in de competenties: wat blijft ervan over, wat is verankerd in het kind?

Het kind voelt zich het prettigst als het uitgedaagd wordt gericht met iets bezig te zijn waarvoor een bepaalde inspanning nodig is. Het tijdelijk kunnen uitschakelen van andere prikkels blijft een voorwaarde voor **concentratie**. Het kind kan zich een tijd in zichzelf terugtrekken en is even verlost van tientallen prikkels tegelijk. Concentratie levert dan iets op, er is een doel bereikt, het leidt tot ontspanning en soms tot een geluksgevoel. Iemand die zich “moeiteloos” kan concentreren ontwikkelt zich sneller.

Verbonden

In oorsprong zijn we als O.L.V.-Instituut verbonden met onze stichteres zuster Julie Billiart. Haar verhaal werkt bezielend en haar overtuiging is duidelijk herkenbaar in onze visie. (bijlage 4)

Onze **katholieke identiteit** vormt het fundament van ons school-zijn. Op een kindgerichte manier leren kleuters Jezus en bijbelverhalen kennen, aansluitend bij hun ervaringswereld en hun belangstelling. We willen de Christelijke levenswaarden in hun “zijn” integreren. Binnen het trouw zijn aan ons katholieke geloof hebben wij respect voor andere geloofsovertuigingen. De kinderen nemen allen deel aan het ochtendgebed in de klas. We geloven dat het meest effectieve gebed vol van dankbaarheid is. We bejubelen daarin de totale appreciatie van datgene wat we dagdagelijks krijgen zonder er iets voor te hoeven doen: de ervaring van de volheid van het leven zelf, vreugde voelend om het wonder van de natuur en alles en iedereen wat ons met liefde omringt. We geven vanuit ons hart het vertrouwen mee in de fundamentele goedheid van het leven.

Deze visie waarmaken kunnen we niet alleen. We zijn een deel van een geheel: een stevige vertrouwensband uitbouwen met **participanten** is essentieel. De ondersteuning van ouders en ouderraad, schoolraad, CLB, andere Pulhof-afdelingen, Raad van Bestuur, scholengemeenschap,... laat ons nieuwe mogelijkheden zien en doet ons als school groeien.

Het kind wordt in verbondenheid sterk gemaakt voor ervaringen in zijn eentje. Zo kan het blijven groeien door de individuele ervaringen te verwerken met de hulp van haar/zijn steunsysteem: de bepalende belangrijke relaties die haar/hem beïnvloeden. Door een kind emotionele voeding te geven en een stevige basisveiligheid over zichzelf en relaties, bepalen we hoeveel steun en veiligheid ze onderling aan elkaar kunnen geven. Vertrouwen krijgen en geven is een zeer diep gevoel van verbondenheid. De mate van en de kwaliteit van de steun en begeleiding die we als opvoeders aan kinderen geven, moet leiden tot een flexibele, transparante persoonlijkheid.

Wie zich **verbonden** voelt wordt in haar/zijn handelen gedreven door het motief te beschermen, te verzorgen, te helen, te waarderen, te doen gedijen, tot ontwikkeling te brengen en te vieren. Dit is de best denkbare basis voor verantwoordelijk gedrag, een respectvolle en liefdevolle omgang met al het bestaande. We scheppen een klimaat dat dialoog bevordert omdat dit de motivatie is voor engagement en duurzaam ondernemen, men durft positief kritisch in de wereld staan.

Samenwerken

Om gericht in kleine of grotere groep te kunnen samenwerken zijn **sociale competenties** onontbeerlijk. Kinderen moeten zich in anderen kunnen verplaatsen, gedragingen kunnen voorspellen, rekening kunnen houden met een specifieke context, succesvol met anderen kunnen omgaan en dingen intuïtief begrijpen zodat interactie mogelijk is. Bij deze empathische benadering komt communicatie- en relatiebekwaamheid om de hoek kijken. Het vermogen tot inleving is onmisbaar: het kind beheerst de alsof-kwaliteit. De kleuter gebruikt zijn verbeelding en tracht in te voelen “alsof” zij/hij even de ander is. Het geeft inzicht, maakt het hart ruimer en verrijkt de persoonlijkheid. Via waarnemen, voelen en samen ervaren groeit de emotionele rijpheid.

Leren is een sociale activiteit want leren doe je niet alleen. Zoveel mogelijk anderen in je opnemen, dat proces heet leren: het kind verrijkt zichzelf met het zelf van anderen en bouwt een “zelf” dat er eerder niet was. Het kind durft zich te laten

“beïnvloeden” door anderen. De kleuter kan door anderen extra uitgedaagd worden om

eens wat te experimenteren met tegenstellingen van het vertrouwde gedrag. Anderzijds geeft het kunnen bijdragen aan iets belangrijks voor anderen, een heel prettig gevoel. Openstaan voor anderen en de “andere wereld” is een houding vanbinnen, een manier van in de wereld staan. Het werkt als “emotionele vitamine” voor de gezondheid, het gevoel van geluk en het totale welbevinden. We tonen hoe een kind in open relatie kan staan, met en in dienst van anderen.

Ons uitgebalanceerde **“zorg-op-maat”-systeem** is een mooie, rijke samenwerking tussen school en participanten. Als we lichte zorgen vaststellen wordt dit opgenomen in het multi disciplinair overleg (MDO) bestaande uit de klastitularis, de zorgleerkracht van de leeftijdsgroep, de zorgcoördinator en directie. Van bij het begin gaan we op stap met de ouders. Voor de grotere zorgvraag breiden wij ons team uit met externen: CLB, GON-werking, logo, kine,... Wij investeren vanuit onze visie bewust in persoonlijke begeleiding, alleen in vruchtbare grond kan zaad tot volle bloei komen. (bijlage 1) Het kind verdient de intense omkadering en begeleiding om uit te groeien van kleuter naar een zelfwaarderende persoon. Ons uitgebreide kindvolgsysteem volgt welbevinden, betrokkenheid en competenties nauwgezet op.

Intimiteit

In intimiteit is er een **relatie van hart tot hart**. De leerkracht en het kind voelt zich verbonden met het hele web van het leven. Men leert zichzelf kennen op intiem niveau, in het eigen hart, waaruit men verbinding kan maken met de anderen. Er komt een intern aangestuurd ontwikkelingsproces op gang. Klein en groot voelt de behoefte aan zingeving en die trachten we te voeden door procesgerichte navormingen te bieden aan onze leerkrachten. Het doorleefde komt ten goede van de kinderen in de dagelijkse klaspraktijk.

In die warme relatiesfeer leren we vergeven: aan zichzelf en de anderen. Het gaat erom de innerlijke vrede te herstellen. Vergeving is een proces van het hart, niet van het hoofd, het is een zaak van emotionele intelligentie. Met een **vergevingsproces** herschrijven we letterlijk neurale paden. Die levenshouding kiezen, betekent goed voor jezelf zorgen. Het kind dat na verwerking het verleden kan loslaten behandelt zichzelf als zijn/haar beste vriend. Het oordeelt niet langer, en kan weer helemaal nieuw zijn.

Binnen de grootte van de school, hebben we extra aandacht voor **geborgenheid**. De eigen klas is het vertrouwenscentrum van het kind. De klastitularis staat centraal in deze invulling, ze is luisterend meevoelend met oor en hart. De leerkracht streeft ernaar om een thuis te creëren in de klas. Jezelf mogen zijn geeft een ongekende kracht. Een kind is dan helemaal aanwezig, in het hier en nu. Als het hart open is kan de creatieve levensenergie vrij stromen.

We streven ook intimiteit na binnen **het grotere geheel**. We geven kansen om je als klasgroep even af te zonderen in rustige, creatieve lokalen zoals de snoezelruimte en het expressielokaal. Regelmatig worden groepen opgesplitst om kinderen nog persoonlijker te kunnen benaderen. Onze zorgleerkrachten per leeftijdsgroep spelen hierin een cruciale rol. De allerkleinsten leven op een ander ritme. 's Middags bieden we hen de mogelijkheid om even bij te komen, een dutje in de slaapklas brengt hen later weer tot actieve ontspanning.

Op regelmatige basis wordt er klas- en/of leeftijdsoverschrijdend gewerkt zodat groepen een band kunnen creëren die de gezamenlijke ervaringswereld van de kinderen ten goede komt. Het samen kunnen beleven draagt bij tot het ontdekken van de intense samenhang tussen de Pulhof-kleutergroep.

Bronnen:

Guus Kuijer : "Hoe word ik gelukkig?"

Ferre Laevers: "Ervaringsgericht onderwijs"

Jan Bommerez : "Minder moeten, meer flow"

Marlies Terstegge : "Geef flow aan je leven"

Reflectie op een visie in beweging

Een (ver)nieuw(d)e, eigentijdse visie komt niet zomaar tot stand. Onze visie(tekst) is het product van een proces gespreid over verschillende schooljaren. Het verloop van dit proces lees je hierna.

Onze actieve ouderraad had het idee opgevat een zondagse brunch te organiseren. Rond de tafel werd het concept enthousiast toegelicht. Leden brachten voorstellen aan, sommigen kregen onmiddellijk een ja, anderen werden in vraag gesteld. Het opstellen van een halalstandje was er één van. De twijfel werd meegenomen naar de eerstkomende personeelsvergadering. Het maakte veel onuitgesproken los. Tja, hoe vulden wij dit als school in? Hoe dieper we groeven, hoe meer spinrag voor onze ogen. Het bracht ons in verwarring, wat was onze identiteit? De wens om dit te weten te komen borrelde, onze levensbron mocht niet uitdrogen, nieuwe spirit moest herleven zodat de krachtige Pulhofstroom weer zou kunnen vloeien...

Een schooleigen opvoedingsproject dat niet meer eigen aanvoelt, niet meer doorleefd wordt en als voorbijgestreefd ervaren wordt, daar moet men mee aan de slag. Dat was althans het idee van ons als team. Als directie kan je alleen maar toejuichen dat die vraag vanuit de groep zelf komt. Dit uitgangspunt gaf ons ruimte om met vallen en opstaan samen op weg te gaan.

De openingsvraag: Hoe begin je daar in godsnaam aan, was waarschijnlijk de moeilijkste van allemaal. We besloten de grote middelen in te zetten en beroep te doen op de pedagogische begeleiding. Zelf riepen we een visiewerkgroep in het leven gekruid met geëngageerde leerkrachten die mee hun schouders wilden zetten onder dit grootse project. Samen met deskundigen en directie vormde deze groep de basis, zoals later bleek ééntje mét zoekfunctie.

De hamvraag zweefde rond het tegenwoordig gevoelige woord: katholiek. Binnen onze werking botsten we op regelmatige tijden op onduidelijkheid rond dit gegeven. Elke leerkracht bleek dit anders in te vullen en er was geen herkenbare lijn meer te

onderscheiden. Cruciale vragen en bedenkingen bleven onbeantwoord. We zaten blijkbaar niet meer op eenzelfde golflengte.

Om dit in kaart te brengen, gevoeligheden rond dit thema te kunnen uiten en ons te helpen uitzoeken waar we willen voor staan, starten wij onze speurtocht met een pedagogische studiedag. Gans het team was op deze manier nauw betrokken bij het op gang brengen van ons gezamenlijke proces. De sterkten, uitdagingen, risico's en opportuniteiten van elkéén, het team en de school zelf, werden grondig onder de loep genomen. Een open geest was aanwezig, toch bleek deze oogopener vrij confronterend. Van wat wilden we weg, waar wilden we naartoe? Deze kernzinnen zouden het begin aangeven van een langlopend veranderingstraject: eentje dat we eigenhandig zouden opbouwen, want vanuit het departement onderwijs zijn er geen vaststaande bepalingen opgelegd. Dat biedt natuurlijk ook een "overweldigende" vrijheid.

Binnen het kernteam waren reeds voor de eigenlijke opstart drie algemene kernwoorden vastgelegd: welbevinden, betrokkenheid en procesgericht. Die namen we mee naar de personeelsvergadering. De leerkrachten mochten individueel sleutelwoorden noteren die later geclusterd werden rond de vooraf bepaalde woorden. Later kwamen externen op vraag foto's nemen van onze klas- en schoolwerking. Zo toetsten we of de realiteit wel overeen komt met ons denkbeeld over de school.

De visiewerkgroep boog zich ondertussen nog over een voor ons correcte invulling van het woord "katholiek". We waren het er unaniem over eens dat de verdere uitwerking moest gebouwd zijn op deze steunpilaar. Onze levensbeschouwing als stabiel draagvlak immer aanwezig ervaren was voor ons

fundamenteel binnen ons (samen)werken met alle participanten. Binnen het trouw zijn aan onze katholieke identiteit stelden we overtuigend respect te hebben voor andere overtuigingen. Wij bieden het dagelijkse ochtendgebed aan, daarnaast geraken de kleuters vertrouwd met de figuur van Jezus en de bijhorende bijbelverhalen. De kleuters nemen deel aan dit groepsgebeuren.

Naar ons aanvoelen moest de visie gelijklopend stromen door de verschillende afdelingen. Op de directievergadering werden de drie opvoedingsprojecten naast elkaar gelegd en grondig uitgediept. Een gezamenlijke lijn bleek aanwezig te zijn. De steun en herkenning van de andere afdelingen en de Raad van Bestuur was voor ons van groot belang om verder te gaan uitwerken.

Tijdens een visiebijeenkomst kwamen we tot de bevinding dat een specifieke bijbeltekst ons streven toch wel mooi vervatte. We besloten deze passende tekst ondersteunend te verweven binnen ons visieverhaal. Ons katholieke zijn werd zo perfect weerspiegeld en die rode draad zou het cement zijn. (zie bijlage 1).

Het verwoorden van ons denken bleek niet zo evident. De begeleiding riep de groep samen op het DSKO. Daar konden we ons ongestoord enkele uren toespitsen op het in kaart brengen van onze evolutie. Daar ging ons een licht branden en konden we duiden waar we als school met zekerheid willen voor staan. De drie kernwoorden werden vervangen door enkele zinnen waaruit zes nieuwe, meer eigen visiewoorden groeiden: uitdagend, intimiteit, verbonden, samenwerking, op maat en evenwicht. Een waar moment van verademing! (zie bijlage 2)

De daarop volgende personeelsvergadering werd ons resultaat in een uitdagende spelvorm en via powerpoint voorgesteld aan

de overige leerkrachten. Uiteindelijke doel was hun goed- of afkeuring te bekomen. Gelukkig bleken allen het reeds afgelegde traject met enthousiasme te bevestigen.

Een week later was er een pedagogische studiedag gepland. We zouden het team onze visie muzisch laten verwerken. Samenwerking was die dag het verbindende woord. Op doeken werden de zes kernwoorden creatief uitgebeeld. De kunstwerken hangen nu te pronken in de inkomhal van onze kleuterschool. De werkman die gevraagd was ze op te hangen, vond persoonlijk dat een aantal van vijf, op die plaats beter oogde en kwam na zijn karwei de zesde overhandigen op het bureau. Het belang van samenhang was blijkbaar intern duidelijk, maar nog niet voor de buitenwereld.

Deze stap lijkt een detail, maar het heeft de groep samengebracht. Iedereen voelde zich sindsdien deel van het proces. De visietekst zal later nog op een doek geschreven worden door een kunstenaar. Het komt net tegenover de schilderijen te hangen. De plaatjes met de kernwoorden zullen over een tijd de kunstwerken vervoegen. Op dat moment teasden we nog een beetje, lieten ouders raden wat het voorstelt, welk doel erachter zat. Op regelmatige tijdstippen brachten we het verrassend in beeld.

Noodzakelijk was, de door ons zorgvuldig uitgekozen woorden te gaan opzoeken in de "Opdrachten voor het Katholiek Basisonderwijs in Vlaanderen". Gelukkig verliep de speurtocht voorspoedig, al onze woorden werden concreet of verweven terug gevonden binnen het document.

Het volgende actiepunt vond plaats tijdens de kersthappening. De ouders kregen kaarten met afbeeldingen van onze kunst en mochten achteraan een kerstwens neerschrijven. Tijdens de lichtjestocht konden de opgehangen boodschappen gelezen

worden. De schilderijen werden door een lichtspel nog eens extra in de kijker gezet.

Als team stootten we op een nieuw obstakel dat uitgeklaard moest worden. Het begrip “procesgericht” riep veel vraagtekens op. Er leefde een concurrentiegevoel en de vage omschrijving hielp hen niet verder in de dagelijkse praktijk. Leerkrachten kregen de kans hun bedenkingen persoonlijk neer te schrijven, vragen waren aangereikt vanuit een pedagogisch overleg. De antwoorden werden verwerkt tot een powerpoint. Deze samenvatting-conclusie vormde het uitgangspunt om dit struikelblok samen tot op de bodem uit te spitten. Het heeft verheldering gebracht. Ze konden weer aan de slag, met de omkadering van het woord als steun.

De directie vertelde in “Blikopener”, ons trimesterieel tijdschrift, voor het eerst over de opbouw van een nieuw pedagogisch project. Deze maal kregen de ouders een klare tekst te lezen over procesgericht denken en werken. Vanaf dit moment zouden ze bij elk verschijnen van het schoolblad een visietekst vinden. Telkens werd een nieuwe fase of aangebracht kernwoord na verwerking, voorgesteld. Het proces dat gelopen werd moest ook voor hen zichtbaar zijn.

Een nieuw schooljaar brak aan. Er was afgesproken elk trimester een kernwoord naar voor te schuiven. Het doel was de visie over te brengen bij de kleuters en de woorden met hen te doorleven. “Verbonden” kwam als allereerste aan bod. Elk woord werd volgens eenzelfde stramien doorvoeld: een gedetailleerd webschema toonde mogelijkheden, specifieke doelstellingen werden opgelijst met daaraan gelinkt een keuze aan activiteiten. Leerkrachten vulden het in eigen klas creatief in. Een horizontale en verticale lijn werd uitgeschreven om hand in hand te nuttigen met nodige persoonlijke vrijheid. Er werden klassikale activiteiten op poten gezet maar ook

leeftijdsgebonden en –overschrijdende projecten zagen het levenslicht. Het leefde in de diepte en iedereen gaf het beste van zichzelf. Twee jaar lang hebben we bewust de tijd genomen om in alle rust de kernwoorden eigen te maken. Ze werden telkens belicht op kleuter-, klas- en schoolniveau.

Onze visiewerkgroep zat ondertussen niet stil. Naast het voorbereiden van de zes kernwoordperioden en het organiseren van bijhorende projecten, werden nog andere opborrelende items aangepakt. Samen met de pedagogische begeleiders bekeken ze hoe het kerkelijk jaar en onze katholieke identiteit kon ingepast worden binnen het jaarplan godsdienst. De TOV-methode en Opstapjes waren voor elke klas aangekocht en de leden van de werkgroep zochten het eerste jaar onze mogelijke schoolwerking uit. Hun bevindingen en keuzes gaven ze het volgende schooljaar door aan de parallelcollega's. De verschillende leeftijdsgroepen konden zich vinden in het voorstel. Het introduceren en eigen maken verliep vlotter dan gedacht, fijn te voelen dat de katholieke waarden daadwerkelijk hoog geacht worden. Per kernwoord werd een materiaalkoffer samengesteld die vrij beschikbaar is voor gebruik.

Merkwaardig op welke weg een intense zoektocht kan landen. Onvermijdelijk kwamen we weer bij de oorsprong terecht. Waar kwamen we als school vandaan? Wie was de inspirator? De stichteress Zuster Julie Billiard gaf ons nieuwe bezieling. De pedagogische studiedag o.l.v. Luk en Els werd samen met de werkgroep grondig voorbereid. In grote lijnen kwamen volgende punten aan bod: mijn persoonlijke inspiratie, een bijbels-christelijke inspiratie en mijn persoonlijke betrokkenheid. Het eerste onderdeel leidde tot een persoonlijke identiteitskaart waarop geschreven werd waar de leerkracht persoonlijk in gelooft, wat haar/hem drijft, enthousiasmeert en/of inspireert. Aan het eind werden ze gelamineerd en elk bewaart zijn kaart in eigen portefeuille. Vervolgens gingen we fase twee in waar we

kennis kregen over de evolutie in het denken over katholieke identiteit. Samen vorm geven was het uiteindelijke doel. Via het levensverhaal van zuster Billiard vroegen we ons nadien samen af welke elementen van de inspiratie van de zusters van Onze-Lieve-Vrouw van Namen nog steeds als hefboom kunnen dienen in onze schoolwerking. We zochten uit of dit ook eigentijds kon inspireren. De parabel van de zaaier kreeg aandacht en achtergrondinformatie deed ons kiezen voor de juist aanvoelende tekst. Via een gezelschapsspel gingen we de persoonlijke betrokkenheid na. Vijftien stellingen i.v.m. katholieke identiteit werden voorgelegd. Verschillende dimensies moeten in de groep aanwezig zijn, diversiteit werd herkend en vorm gegeven, complementariteit werd gewaardeerd, iedereen was bereid minimaal bij te dragen tot groei. Er werd ons heel wat stof tot nadenken aangeboden die dag, onontbeerlijk om tot eigen schoolvisiekeuze te komen. Die dag is veel uitgepraat, zijn we bij onze kern terecht gekomen, hebben we heel het proces ten volle doorleefd.

Een kunstenaar uit Knokke kwam toevallig in ons verhaal terecht. Haar creaties vertelden zonder woorden onze overtuiging. Het team stond achter de beslissing een mascotte te laten creëren. We organiseerden activiteiten om een spaarpotje aan te leggen. Het resultaat is een driedimensionaal drie meter hoog beeld van een kindertekening. Het raakt ons recht in het hart. We zullen haar er altijd dankbaar om zijn. De uniforme kleuterschort zal vanaf volgend schooljaar ook versierd worden met onze mascotte in badgevorm.

Een concrete visietekst kon eindelijk uitgeschreven worden. De vorm werd binnen de visiewerkgroep bepaald. We besloten voor een korte maar krachtige tekst te gaan waarin alle kernwoorden vervat zitten. (zie bijlage 3) De website zou vertrekken vanuit de kunstwerken ondersteund door de kernwoorden. Via linken kan men verder uitdiepen: een

kernwoord aantoezen brengt de geïnteresseerde bij de werkelijke betekenis van het woord met een verwijzing naar zuster Julie Billiard (zie bijlage 4) en de gekozen bijbeltekst van de zaaier.

Onze boeiende tocht leidt ons tenslotte naar het grote inwijdingsfeest. Op 3 mei is het zover, onze hartenwens komt die dag in vervulling: de voorstelling van een visie gedragen door een gans team. De tekst en mascotte zullen onthuld worden, het visielied zal trots gezongen worden door 390 kleuters, juffen, meester, medewerkers en directie. We kijken alvast uit naar die glorieuze dag.

Ondertussen zijn we weer wat wijzer geworden...een visie "leeft" en zal dus nooit een definitief einde kennen. Stapje voor stapje hebben we deze weg bewandeld...zonder twijfel kunnen we dit een groeiproces met diepgang noemen en daar zijn we best fier op.

Bijlage 1: De bijbeltekst

Matteüs 13: De zaaier

Op een dag sprak Jezus bij de kant van het meer. Veel mensen verzamelden zich om Hem te horen. De groep mensen werd te groot. Wat kon Jezus doen?

Jezus zag een boot vlakbij en Hij klom aan boord. Nu kon Hij de mensen zien en zij konden Hem zien en horen. Jezus begon gelijkenissen te vertellen, verhalen over gewone dingen die iets over God vertelden.

“Een boer strooide zaadjes over zijn veld.” Het verhaal van Jezus was als een plaatje met woorden in plaats van tekeningen. Mensen konden zich de boer voorstellen want dat hadden ze al zo vaak gezien.

Sommige zaadjes lagen op het voetpad. Oef! Vogels kwamen snel naar beneden om ze op te eten.

Sommige zaadjes landden op de stenen in het veld. Ze groeiden snel op tot dunne plantjes. De hete zon verschroeide ze, omdat ze geen wortels hadden in de ondiepe aarde.

Andere zaadjes hadden wortels tussen brandnetels. Ze maakten geen graan aan. De brandnetels verstikten de jonge plantjes en daardoor kregen ze niet de zonneschijn en regen die ze nodig hadden.

De rest van de zaadjes viel in goede aarde. Na enige tijd werden de kleine plantjes groter en ze kregen volop nieuwe graankorrels. De boer moet blij geweest zijn.

De zaadjes die op de goede aarde vielen en een goede oogst gaven, is als het Woord van God dat de harten van de mensen binnengaat en de levens van de mensen verandert.

Bijlage 2: De zinnen waaruit de zes kernwoorden ontsproten zijn.

Wij willen werk maken van...

1. Een uitdagende inhoud vanuit en voor kleuters.
2. Verbondenheid en intimiteit met evenwicht tussen klas- en schoolgebeuren.
3. Een gezonde samenwerking tussen alle ondersteunende krachten die elk hun specifieke rol vervullen.
4. Een doordachte begeleiding op maat van elk kind waarin het de kans krijgt om te groeien.

Omdat we geloven in...

- Onze waarde(n)volle omgeving voor elk kind.
- In de kracht en capaciteiten van ons team, geïnspireerd vanuit de Katholieke voedingsbodem.

Bijlage 3: De visietekst

*Speel met ons en doe dat
honderduit, vertel ons stilletjes
je kinderdromen, hoeveel houvast
je nodig hebt, proef **uitdagend**
je kleutertijd, adem gulzig
je proces in, vat onbevangen
je zoektocht aan, zonder bang te
zijn, in **evenwicht** met jezelf
en anderen, kansen scheppend door
samenwerken, geborgen voelend
in **intimiteit**, borrelende passiebubbels
ontplooiend, samen **verbonden**
wakend over je kunnen en zijn,
leef je volledig uit, ontdek je
innerlijke kracht, teder aangespoord
in je talentenjacht en beleef
het beste van jezelf in het
hier en nu, de begeleidende
levensbasis van Pulhof,
voor een persoonlijke groei
op maat van je eigen ik...*

Bijlage 4: Onze stichteres Julie Billiart

Bij de geschiedenis van Pulhof hoort zonder twijfel de congregatie der Zusters van Onze-Lieve-Vrouw.

Aan het begin van het verhaal staat de figuur van Julie Billiart, geboren op 12 juli 1751 te Cuvilly in Picardië als zesde van zeven kinderen. Haar ouders wonen in een bescheiden boerenwoning. Ze hebben een kleine stoffenzaak en bewerken zoals de meeste gewone mensen, een lapje grond. Het leven is hard voor hen: twee kinderen sterven in de eerste levensjaren en omdat de koopkracht van het geld in de jaren voor de Franse Revolutie sterk vermindert, komen er in de winkel steeds minder klanten. Zij is twintig als één van haar vaders schuldeisers het huis onder vuur neemt. Julie houdt er een blijvende verlamming aan over. Zij besluit haar leven te wijden aan gebed en vertelt via parabels een boodschap aan boeren die het willen horen. Gedurende 22 jaar is ze invalide.

In een visioen wordt de bedoeling van haar leven getoond. Deze gebeurtenis geneest Julie definitief van haar verlamming. Vanaf dan ontplooit zij een verbazingwekkende bedrijvigheid. Zo wordt in 1807 te Namen het moederhuis van de Zusters van Onze-Lieve-Vrouw gevestigd. Enkele jaren later zijn er in België reeds tien kloosters. In 1806 keurt Napoleon in een keizerlijk decreet de congregatie goed.

Eén van de doelstellingen van de nieuwe congregatie is zich te wijden aan het onderricht van de armen (visioen). Dit betekent dus dat de congregatie voor kosteloos onderwijs wil zorgen. Het houdt ook in dat zij wil instaan voor de vorming van vakbekwame onderwijzeressen. Dat in Berchem een normaalschool ontstaat, ligt dus volledig in de lijn van de principes die men bij de stichting vooropgesteld heeft.

Zelfs nu, 200 jaar later, klinken de ideeën van Julie Billiart over opvoeden verrassend modern en getuigen zij van een realistische kijk op jongeren en op het leven. “Doe uw best om opgewekt te zijn” is de raad die ze aan haar onderwijzeressen geeft en ze gelooft dat een opvoedster met haar ‘stiptheid en regelmaat een voorbeeld voor de leerlingen’ moet zijn. ‘Wat we doen, moeten we goed doen’. Ze wenst ook dat de leerlingen gerespecteerd worden en zeer dikwijls komt ze daarop terug: ‘Eerbiedig uw kinderen, zo ge wilt dat ze u eerbiedigen en liefhebben. Ga stap voor stap met de kinderen mee’.

In januari 1816 wordt Moeder Julie ernstig ziek en op 8 april van datzelfde jaar overlijdt ze in Namen, waar ze door de mensen meteen als heilige erkend wordt. In 1906 wordt zij in Rome zalig verklaard en in 1969 volgt ook de heiligverklaring. Bij die gelegenheid wordt ook in Antwerpen en Berchem gevierd!